

Minister Infrastruktury

Znak pisma: DGW-2.054.17.2026
Warszawa, 18 czerwca 2026

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację nr 17432 z dnia 1 czerwca 2026 r. Posłów na Sejm RP panów Tomasa Piotra Nowaka oraz Krzysztofa Gadowskiego w sprawie *funkcjonowania systemów melioracyjnych oraz spółek wodnych* przedstawiam poniższe wyjaśnienia.

Na wstępie informuję, iż spółki wodne są jednymi z najstarszych form organizacyjnych związanych z gospodarką wodną i rozwojem prawa wodnego. Zgodnie z art. 441 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne¹ (dalej jako: Prawo wodne), spółki wodne są niepublicznymi formami organizacyjnymi, które nie działają w celu osiągnięcia zysku, zrzeszają osoby fizyczne lub prawne na zasadzie dobrowolności i mają na celu zaspokajanie wskazanych przepisami ustawy potrzeb w zakresie gospodarowania wodami.

Podstawową formą finansowania spółki wodnej są składki członkowskie, ale w odróżnieniu od osób indywidualnie utrzymujących urządzenia melioracyjne, mogą także korzystać z państwowych dotacji, w tym z budżetów jednostek samorządu terytorialnego (art. 443 Prawa wodnego), a także uzyskiwać dofinansowania z budżetu Unii Europejskiej. Prawo wodne dopuszcza też prowadzenie przez spółki wodne działalności umożliwiającej osiągnięcie zysku netto, który w całości przeznaczają się na cele statutowe danego podmiotu (art. 441 ust. 2 Prawa wodnego).

Do głównych problemów związanych z funkcjonowaniem spółek wodnych zgłaszanych przez stronę społeczną do Ministerstwa Infrastruktury należy ściągalność składek od właścicieli gruntów niezrzeszonych w spółkach oraz przypadkami niewłaściwego utrzymania urządzeń melioracji wodnych.

Celem poprawy sytuacji wprowadzono już m.in. nowe przepisy w Prawie wodnym:

- 1) art. 454 - umożliwiono uzyskiwanie przez spółkę wodną należności od osób niebędących jej członkami - z tytułu odnoszenia korzyści z oddziaływania urządzeń spółki wodnej;
- 2) art. 206 - wprowadzono instrument nakładania obowiązku prawidłowego utrzymania urządzeń melioracji wodnych – jeżeli ten obowiązek nie jest wykonywany.

¹ Dz. U. z 2025 r. poz. 960, 1535, z 2026 r. poz. 445, 605

Warto zaznaczyć, że Ministerstwo Infrastruktury nie dofinansuje spółek wodnych, gdyż zgodnie z obowiązującymi przepisami może to robić tylko w przypadku podmiotów nadzorowanych. Należy wskazać, że dotacje z budżetu państwa dla spółek wodnych przyznaje za pośrednictwem wojewodów Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Zgodnie z informacją przekazaną z ww. resortu od 2011 r. rząd systematycznie podnosi środki przeznaczone na utrzymanie urządzeń melioracyjnych. W latach 2017–2025 było to 40 mln zł rocznie, a na rok 2026 kwota została zwiększona do 80 mln zł. Przyznana w 2026 r. dotacja oraz racjonalne gospodarowanie środkami powinny pozwolić spółkom wodnym skutecznie realizować zaplanowane zadania.

Poza powyższym informuję, iż Ministerstwo Infrastruktury dostrzega konieczność dalszego przeglądu i wprowadzenia kolejnych zmian prawnych w zakresie utrzymania urządzeń melioracji wodnych. W związku z tym przeprowadzono wstępne analizy w zakresie ustalenia kierunków planowanych zmian prawnych (o których mowa poniżej), wymagających szczegółowej oceny.

Obecnie zadania publiczne z zakresu melioracji wodnych (rozumianych jako regulacja stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby), w tym związane z funkcjonowaniem spółek wodnych, są rozproszone pomiędzy różne organy, co utrudnia kompleksowe zarządzanie kwestiami związanymi z melioracjami wodnymi.

Dodatkowo gminy nie mają obecnie wystarczających instrumentów prawnych wspierających prawidłową meliorację wodną, która dotyczy społeczności lokalnych (w tym grup rolników). Aktualnie występuje tylko możliwość dofinansowania ze Skarbu Państwa wykonania urządzeń melioracji wodnych. Natomiast dofinansowanie bieżącego utrzymania urządzeń melioracji wodnych może dotyczyć tylko grup rolników skupionych w ramach spółek wodnych (art. 443 ust. 2 Prawa wodnego), co wyklucza wsparcie społeczności lokalnych, które nie są zainteresowane współpracą w ww. formie.

Ponadto, spółki wodne jako dobrowolne zrzeszenia o charakterze prywatnym, finansują swoją działalność, co do zasady, ze składek członkowskich poszczególnych członków. Uiszczanie składek przez poszczególnych członków jest obowiązkowe i stanowi należność o charakterze prywatnoprawnym. W razie nieuiszczenia przedmiotowej składki mogą one być dochodzone przez spółki wodne w drodze cywilnej, co wymaga podjęcia szeregu specjalistycznych czynności prawnych, których spółki wodne mogą samodzielnie nie być w stanie wykonywać. Natomiast w przypadku, gdy działania spółki wodnej oddziałują na grunty osób trzecich, takie osoby mogą być zobowiązane w drodze administracyjnej (postępowanie prowadzone na podstawie art. 454 Prawa wodnego) do spełnienia określonych świadczeń pieniężnych lub niepieniężnych na rzecz spółki wodnej, po przeprowadzeniu odpowiedniego postępowania. W sytuacji braku spełnienia świadczenia w tym zakresie jest ono dochodzone w trybie egzekucji administracyjnej przez organ administracji. Tym samym w ramach tego postępowania spółka wodna, na rzecz której przyznaje się świadczenie, ma prostszy tryb dochodzenia swoich roszczeń.

Na podstawie przeprowadzonych analiz zostaną rozważone dalsze działania legislacyjne.

Dodatkowo informuję, iż działania podjęte w ramach Krajowego Planu Odbudowy w zakresie aktualizacji ewidencji urządzeń melioracyjnych i gruntów zmeliorowanych², mają na celu m.in. uporządkowanie danych przestrzennych, ułatwienie identyfikacji właścicieli gruntów oraz przyspieszenie postępowań administracyjnych dotyczących inwestycji wodnych. Działania te przyczynią się do poprawy efektywności procesów inwestycyjnych i administracyjnych.

Z poważaniem,

Dokument podpisany elektronicznie przez:

z upoważnienia Ministra Infrastruktury

Arkadiusz Marchewka

Sekretarz Stanu

² Zadanie pn.: „Inwentaryzacja urządzeń melioracji wodnych oraz gruntów zmeliorowanych na terenie wybranych Zarządów Zlewni Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie”. W ramach realizacji projektu dokonano weryfikacji oraz zaktualizowano cyfrową ewidencję urządzeń melioracji wodnych oraz gruntów zmeliorowanych dla obszaru 15 Zarządów Zlewni PGW Wody Polskie.